

Jelentés a Magyar Természettudományi Múzeum Mátra Múzeumában az NKA 2017-es Állományvédelmi pályázata keretében megvalósult anyag- és eszközbeszerzésről

A Mátra Múzeum 2017-ben elsősorban az állományvédelemhez, azon belül a gyűjteményi tárgyak biztonságos, kártevőmentes megőrzéséhez, illetve tárgyak restaurálásához szükséges anyagokat és eszközöket vásárolt. A megvásárolt anyagok és eszközök leírását az alábbiakban közöljük:

Üvegfiolák a Rovargyűjtemény számára

A terepen 70%-os etanol oldatba gyűjtött különböző élőlénycsoportok – kérész (Ephemeroptera), szitakötő (Odonata), álkérész (Plecoptera) lárvák és imágók, valamint tegzes (Trichoptera) imágók – példányai vízvesztésük révén az alkoholt jelentősen hígítják, valamint egymással érintkezve sérülhetnek is. Állapotuk megóvása érdekében mielőbb szükséges őket különböző rendszertani egységekre, illetve faji szintre szétválogatni. A fajok leg praktikusabb tárolási eszközének az üvegfiolák bizonyultak. Ezekben már csak néhány példány található, így kevésbé sérülékenyek és a „friss” alkohol fixálja az állapotukat, ami az esetleges későbbi vizsgálatok miatt elengedhetetlen.

1. kép: 70%-os etanolban tárolt rovarpéldányok fiolánként elkülönítve. Az egyedi elkülönítés csökkenti a példányok sérülésének veszélyét

A fotón jól látható a különbség a két tárolási módszer között: a bal oldali terepi gyűjtő üvegcsékben az állatok nagy mennyisége érintkezik egymással és az alkohol is elszíneződött a kioldott anyagoktól, ezzel szemben a jobb oldali fiolákban lévő állatok alacsonyabb számuk miatt már kevésbé sérülékenyek és az alkohol színe is tiszta, az anyag jól vizsgálható és folyamatos ellenőrzés mellett (esetlegesen elpárolgó alkohol utántöltése) korlátlan ideig megőrződik.

Tárolóedények és példánymozgató eszközök a Gerinces Gyűjtemény számára

Az ételtároló üvegedény a beérkező gerincepéldányok formalinos fixálásához szükségesek. A fedő légmentesen zár, így az egészségre káros formalin a fixálás során nem párolog.

A hosszúszárú csipesz a példányok mozgatását teszi lehetővé a mély, alkoholos üvegekben vagy a preparálás/fixálás során.

A 30 literes hordók a nagytestű gerincespéldányok, elsősorban teknősök alkoholos tárolását teszik lehetővé. A hordók párolgásmentesen zárnak, így nincs alkoholveszteség.

Különböző csipeszek és egyéb eszközök a Rovargyűjtemény számára

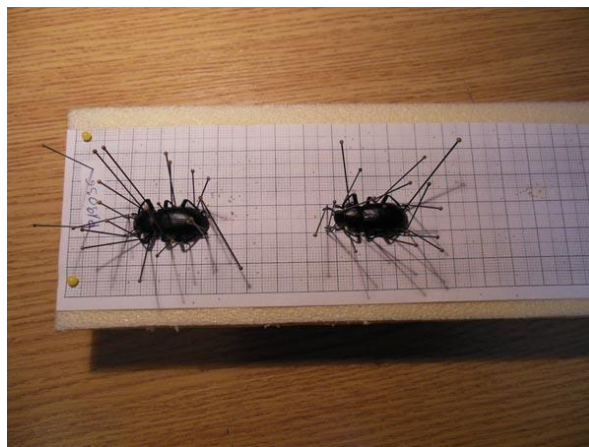
A Rovargyűjteményben található rovarok közös tulajdonsága, hogy preparálás után törékennyé (száraz preparátumok) vagy bizonyos mértékig puhává (alkoholos preparátumok) válnak. A száraz preparátumok a preparálás előtt megindult bomlási folyamatok révén törékenyebbé válhatnak, s a tárolás során bekövetkező külső behatások (pl. rázkódás, áthelyezés) miatt elveszíthetik egyes függelékeiket (pl. csáp, láb, szárny) vagy nagyobb testrészeit (fej, tor, potroh) is. Ilyenkor, az igen lágy, Leonhard csipesz és ragasztó segítségével (pl. Plastdur Ultra Pk3) újra egészsé „varázsolható”. Az alkoholos preparátumokat is Leonhard csipesszel érdemes mozgatni, mivel így elkerülhető a példány komolyabb sérülése, amit a keményebb csipeszek okoznának. A keményebb típusú csipeszeket viszont jól lehet használni a száraz preparátumok céduláinak igazgatására (pl. a példány fotózásakor), így elkerülve, hogy az ujjhegyünkkel hozzáérjünk ahhoz.

Szender szárnyának visszarakasztása Leonhard csipesz segítségével (balra). Tarkaszövény példány előkészítése fotózáshoz (jobbra).

Rovartűk

Száradó rovarok. A rovartestet fixálni kell, hogy a továbbiakban sérülés nélkül meghatározható, tanulmányozható legyen. Miután elpárolognak a puhító oldat összetevői, a tűk kiszedhetőek, és csak a tartótű marad a rovarban. Erre rögzítjük a példány adatait, illetve ezzel együtt helyezük a gyűjteménybe.

Rovarak rögzítése és támasztása rovartűvel a preparálás folyamán.

A Növénygyűjteményanyagai és eszközei

Moly- és egyéb rovarcsapdák

Az esetleges rovarkártétel monitorzását a rovarcsapdákkal végezzük, ezen felül a páratartalmat és hőmérsékletet is ellenőrizzük.

A Herbárium növényeinek állagmegőrzéséhez és kutathatóságának fejlesztéséhez az első lépést a herbáriumi lapok elkészítése jelenti. Ennek során A3 méretű dipákat, világoskék borító kartonokat használunk, a ragasztáshoz pedig Plastdur Ultra ragasztót.

A kókuszrost és a pálmároszt a kiállításokban elhasználódó, megkopott preparátumok talapzatának javításánál kerül felhasználásra. Preparátumok tisztítása, felújítása során egészségvédelmi szempontból gumikesztyűt, illetve szájmaszkot használunk.

Tároló eszközök beszerzése a Történeti Gyűjtemény részére

A történeti gyűjtemény részére az eredeti fotók, valamint a képeslapok szakszerű elhelyezésére és rendszerezésére vásároltunk különböző méretű polipropilén tasakokat.

Az így elhelyezett képanyagot soroltuk be aztán a már meglévő, savmentes fotótároló dobozokba.

Műanyag tasakok kis alakú képek és képeslapok tárolására és állagvédelmére.